

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Från yrkesskolan till yrkeshögskolan

Kunnandet som yrkesutbildningen ger i förhållande till yrkeshögskolestudiernas krav

Sammanfattning av resultaten som berör yrkeshögskolor

Veera Hakamäki-Stylman, Raisa Hievanen, Maija Aaltola, Ari-Pekka Anttila, Hannele Keränen, Niina Nurkka, Saila Peteri, Kari Ranta, Sini Riihimäki, Annika Stadius, Mika Tammilehto

Innehåll

- Inledning
- Bakgrund till utvärderingen
- Utvärderingsfrågor
- Genomförande av utvärderingen
- Studerande i yrkeshögskolestudier som avlagt en yrkesinriktad examen
- Kompetens hos studerande som avlagt en yrkesinriktad examen
- Handledning och stöd vid yrkeshögskolor för studerande som avlagt en yrkesinriktad examen
- Samarbete mellan anordnare av yrkesutbildning och yrkeshögskolor
- Sysselsättning av studerande som avlagt en yrkeshögskoleexamen
- Slutsatser och utvecklingsrekommendationer för yrkeshögskolor och utbildningsförvaltningen
- God praxis

Inledning

- NCU utvärderade under åren 2022–2023 om de studerande som avlagt en yrkesinriktad examen har de färdigheter som krävs för fortsatta studier vid yrkeshögskola. Samtidigt utreddes hur yrkeshögskolorna stöder sina studerande som avlagt yrkesinriktade examina i kompetensutvecklingen och framskridandet i studierna. Ett mål var också att öka den inbördes förståelsen mellan olika ansvarspersoner inom yrkesutbildningen och yrkeshögskoleutbildningen.
- Den här sammanställningen innehåller resultat, slutsatser och utvecklingsrekommendationer från utvärderingen som berör yrkeshögskoleutbildningen.
- Resultat, slutsatser och utvecklingsrekommendationer som rör yrkesutbildningar finns i en separat [sammanfattning](#).
- Alla resultat av utvärderingen finns i [slutrapporten](#).

Bakgrund till utvärderingen

- Avlagd yrkesinriktad grundexamen, yrkesexamen eller specialyrkesexamen ger den studerande behörighet för fortsatta studier såväl vid yrkeshögskolor som vid universitet.
- Studievägar från andra stadiet till högskoleutbildning har under de senaste åren aktivt utvecklats i olika arbetsgrupper; när det gäller yrkesutbildningen har utvecklingsarbetet i hög grad följt arbetsgruppens rapport [Klar för urval II](#).
- I arbetet [Vision för högskoleutbildning och forskning 2030](#) och [Utbildningspolitiska redogörelse](#) har uppställts som mål att andelen unga vuxna med högskoleutbildning ska stiga till 50 procent av åldersklassen. Också statsminister Orpos regering har i sitt [regeringsprogram](#) förbundit sig att främja detta mål.
- En ökning av andelen högutbildade unga förutsätter att allt fler personer som avlagt en yrkesinriktad examen fortsätter sina studier vid en högskola.

Utvärderingsfrågor

- Hurdana färdigheter för fortsatta studier ger en yrkesinriktad examensutbildning?
 - Hurdana kunskaper och färdigheter ger en yrkesutbildning i förhållande till yrkeshögskolestudiernas krav?
 - Hur stöder man inom yrkesutbildningen utvecklingen av kunnande och färdigheter som krävs i yrkeshögskolestudier?
- Hur stöder yrkeshögskolorna sina studerande som avlagt yrkesinriktade examina i kompetensutvecklingen och framskridandet i studierna?
- Vilka faktorer främjar och hindrar utvecklingen av färdigheter för fortsatta studier och framskridandet i högskolestudier för studerande som avlagt en yrkesinriktad examen?
- Hur fungerar samarbetet mellan yrkeshögskolor och anordnare av yrkesutbildning?

Genomförande av utvärderingen

Planering av utvärderingen
hösten 2022–början av 2023

Höranden av och diskussioner med olika aktörer

- Undervisnings- och kulturministeriet
- Utbildningsstyrelsen
- Arene, AMKE
- Konsortiet för antagning av yrkeshögskolestuderande
- Lärarorganisationer
- Studerandeorganisationer och YH-studerande

Diskussioner med utvärderingsgruppen

Kartläggning av befintliga uppgifter och material

Insamling och analys av material
våren 2023–början av hösten 2023

Sammanställning av register- och statistikmaterial

- Informationsresursen Koski
- Register över antagning av studerande
- ePUK, den personliga kompetensutvecklingsplanen
- AVOP
- YH karriärbevakning
- Amis-undersökning
- Vipunen

Genomförande av enkäter

- Yrkeshögskolornas ledning
- Undervisnings- och handledningspersonalen vid yrkeshögskolorna samt kompetenscheferna
- Anordnare av yrkesutbildning

Workshoppar

- YH-studerande som avlagt yrkesinriktade examina

Analys av materialet och sammanställning av resultaten

Utarbetande av slutsatser och rekommendationer
hösten 2023

Utarbetande av slutsatser och rekommendationer i utvärderingsgruppen

Utvecklingswebbinarium till stöd för färdigställandet av slutsatser och rekommendationer

- Studerande
- Yrkeshögskolor:
- Anordnare av yrkesutbildning
- Personal vid högskolor och läroanstalter
- Intressenter

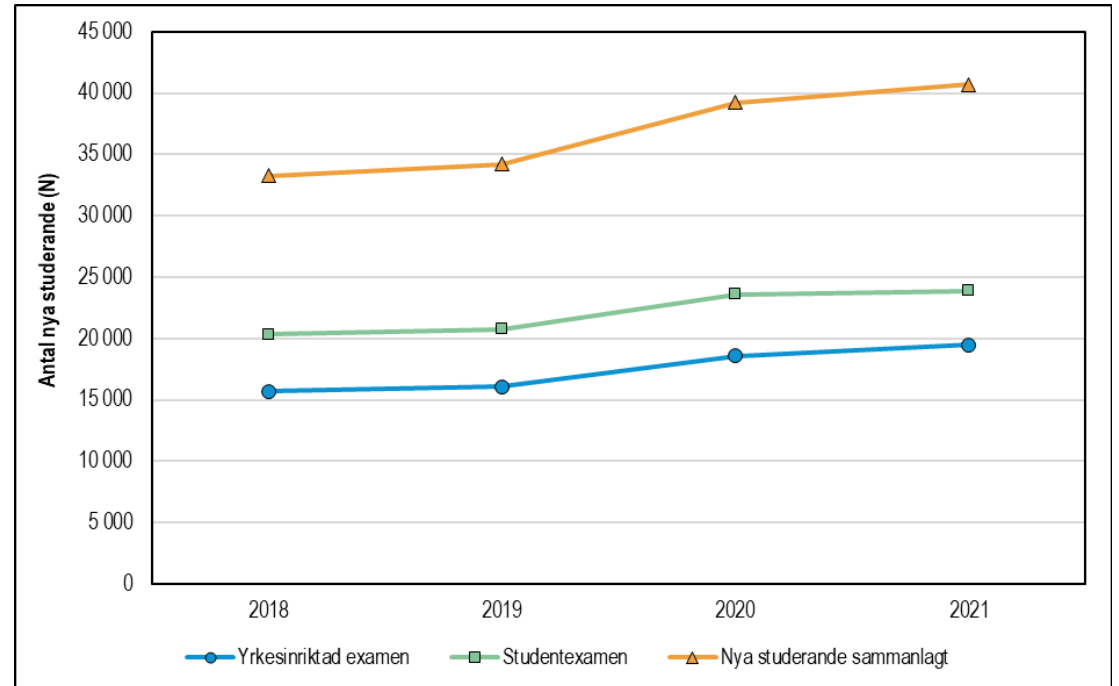
Studerande som avlagt yrkesinriktade examina i yrkeshögskolestudier

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Studerande som avlagt yrkesinriktade examina i yrkeshögskolestudier

- Antalet nya yrkeshögskolestuderande som har avlagt en yrkesinriktad examen har ökat i jämn takt sedan 2019.
 - År 2021 hade nästan hälften av alla nya yrkeshögskolestuderande avlagt en yrkesinriktad examen.
- Av de stora branscherna inom yrkeshögskoleutbildningen har drygt hälften av alla nya studerande inom hälso- och välfärdsbranschen samt teknikbranschen avlagt en yrkesinriktad examen.
- År 2022 antogs största delen av de nya yrkeshögskolestuderande som avlagt en yrkesinriktad examen genom urvalsprov.

Figur 1. Nya yrkeshögskolestuderande enligt grundutbildning 2018–2021. Källa: Vipunen

Yrkeshögskolestudiernas förlopp: De som läsåret 2015–2016 inledde sina studier, 5 år efter att studierna inletts

- Av de studerande vars grundutbildning var en yrkesinriktad examen hade två tredjedelar (67 %) avlagt yrkeshögskoleexamen fem år efter att studierna inletts.
 - Bland studerande med gymnasiebakgrund var det något vanligare att yrkeshögskolestudierna ännu inte var slutförda.
- Var tionde person som avlagt en yrkesinriktad examen hade avbrutit sina studier och övergått till arbetslivet.
- Andelen studerande som inte hade utexaminerats, studerat eller arbetat var liten bland dem som avlagt både yrkesinriktad examen och gymnasieutbildning.
- Andelen utexaminerade var störst inom hälso- och välfärdsbranschen (80 %) och minst inom informationsbehandling och datakommunikation (ICT) (50 %) samt teknikbranschen (55 %).

Tabell 1. Studerande som inledde sina studier läsåret 2015–2016, fem år efter att studierna inletts. Källa: Vipunen

Studiernas förlopp 5 år efter att studierna inletts	Yrkesutbildning som grundutbildning		Gymnasieutbildning som grundutbildning		Alla studerande	
	%	n	%	n	%	n
Examen i det ursprungliga examensslaget	65,1	9 360	61,3	8 085	63,5	21 726
Examen av annat examensslag	2,3	324	3,7	489	3,1	1 047
Studerar i den ursprungliga examensgrenen	17,0	2 448	21,3	2 802	18,2	6 240
Studerar för ett annat examensslag	1,9	267	3,5	465	2,5	864
Ingen examen, inga studier, i arbete	10,1	1 449	6,4	849	8,7	2 976
Ingen examen, inga studier, inte i arbete	3,7	525	3,8	495	4,0	1 365
Totalt	100,0	14 370	100,0	13 185	100,0	34 218

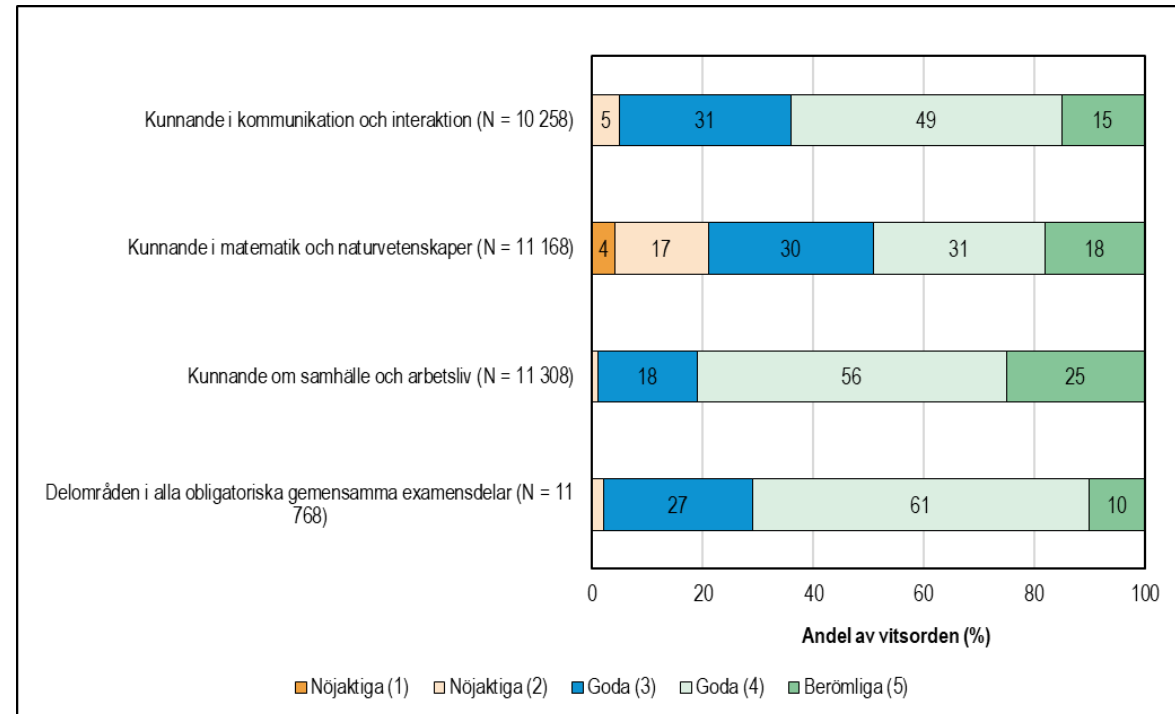
Kompetens hos studerande som avlagt en yrkesinriktad examen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Kunnandet bedömt med vitsord för de studerande som avlagt en yrkesinriktad examen och som antagits till yrkeshögskolor

- Kunnandet hos de yrkeshögskolestuderande som avlagt en yrkesinriktad examen är i de gemensamma examensdelarna, bedömt med vitsord, i genomsnitt gott.
- De studerandes kunnande är enligt vitsordsbedömningen bäst i samhälls- och arbetslivsfrågor och svagast i matematisk-naturvetenskapliga ämnen.
- Kompetensen hos studerande som avlagt en yrkesinriktad grundexamen och som inlett studier vid en yrkeshögskola är, sett till vitsordet för alla obligatoriska gemensamma examensdelar, något bättre (medeltal 3,8) än för alla studerande som avlagt en yrkesinriktad examen (medeltal 3,4).

Figur 2. Kompetens hos studerande som antagits till yrkeshögskola mätt i vitsordet för de gemensamma examensdelarna åren 2018–2022. Källa: Koski, antagningsregistret

Centrala färdigheter för fortsatta studier som av yrkesutbildningens anordnare och av yrkeshögskolorna anses nödvändiga

Anordnare av yrkesutbildning, yrkeshögskolornas ledning och yrkeshögskolornas personal lyfte oftast fram samma färdigheter. Oftast nämnda färdigheter för fortsatta studier:

Studiefärdigheter och studieförutsättningar

Till exempel självstyrning och initiativförmåga

Interaktions- och grupparbetsförmåga

Färdigheter i informationssökning och informationsbehandling

IT-kompetens

Kommunikativa färdigheter

Skriftlig framställning

Förmåga att läsa faktatexter

Kunskaper i främmande språk

Engelska och det andra inhemska språket

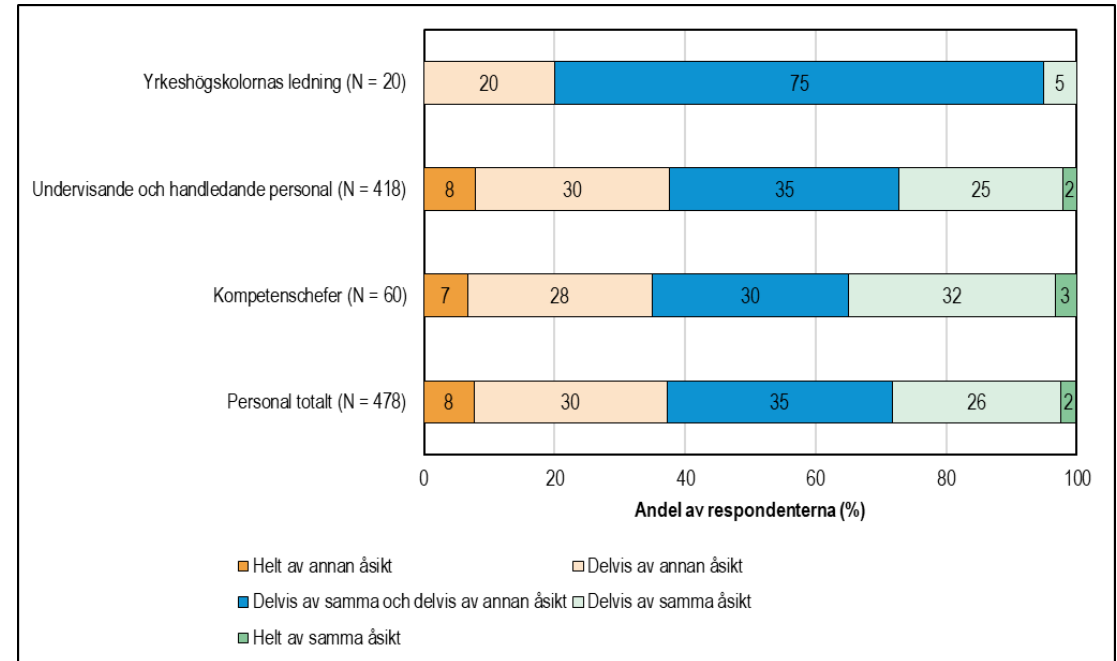
Kunskaper i matematik och naturvetenskaper

Dessutom lyfte anordnarna av yrkesutbildning fram yrkeskunnigheten som en central färdighet. Yrkeshögskolorna identifierade inte på samma sätt yrkeskunnigheten som en färdighet för fortsatta studier.

Yrkeskunnighet

Har studerande som avlagt en yrkesinriktad examen tillräckliga studiefärdigheter för yrkeshögskolestudier enligt yrkeshögskolornas ledning och personal?

- Utifrån personalens svar varierar färdigheterna för fortsatta studier hos studerande som avlagt en yrkesinriktad examen.
 - 38 % ansåg att färdigheterna i genomsnitt är otillräckliga, 35 % delvis tillräckliga och 26 % någorlunda tillräckliga.
- Största delen av yrkeshögskolornas ledning ansåg (75 procent) att de studerande som avlagt en yrkesinriktad examen i genomsnitt delvis har tillräckliga studiefärdigheter.

Figur 3. Yrkeshögskolornas ledning, personal och kompetenschefer bedömer huruvida de utexaminerade studerandenas studiefärdigheter i genomsnitt är tillräckliga med tanke på kraven i yrkeshögskolestudierna
Källa: Enkät för yrkeshögskolornas ledning, enkät för yrkeshögskolornas personal

Av yrkeshögskolornas ledning och personal oftast nämnda styrkor och brister i kompetensen hos de yrkeshögskolestuderande som avlagt en yrkesinriktad examen

Oftast nämnda styrkor i kompetensen

Yrkeskunnighet och branschkunnskap
Kännedom om begrepp och arbetsredskap
Nätverk och yrkesidentitet
Praktisk kompetens
Goda studiefärdigheter och stark motivation
Arbetslivserfarenhet och arbetslivsfärdigheter

Oftast nämnda brister i kompetensen

Kommunikativa färdigheter
Skriftlig framställning
Läskunnighet
Främmande språk
Kunskaper i matematik och naturvetenskaper
Studiefärdigheter och studieförutsättningar
Exempelvis initiativförmåga
Färdigheter att söka information
IT-kompetens

Yrkesstuderandes bild av sitt eget kunnande och av yrkeshögskolestudier

I Amis-undersökningen utreddes de studerandes bild av de färdigheter för fortsatta studier som en yrkesinriktad examen ger.

- Endast en liten andel (4 %) upplevde att en yrkesinriktad examen inte ger tillräckliga färdigheter för YH-studier.
- Samtidigt bedömde ändå en femtedel (20 %) att de inte har tillräckliga färdigheter för att förbereda sig för inträdesprovet.
- Utmaningar som yrkesstuderande tror att de kan komma att möta i högskolestudier:
 - Studierna är för tunga (59 %)
 - Försämrade ekonomisk situation (36 %)
 - Avbrutna studier (29 %)
 - Utmaningar med att kombinera arbete och studier (29 %)
 - Att hålla sig inom tidtabellen för studierna (28 %)
 - En känsla av utanförskap (20 %)
 - Man får inte tillräckligt med stöd under studierna (17 %)

Handledning och stöd vid yrkeshögskolor för studerande som avlagt en yrkesinriktad examen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Ledstudier

- Alla yrkeshögskolor har inte fastställt förutsättningar som en studerande måste uppfylla för att kunna delta i ledstudier.
 - Om förutsättningar har fastställts gäller de oftast motivation och lämplighet för branschen, eller så har man ställt upp kompetensrelaterade krav som den studerande måste uppfylla (t.ex. goda studieframgångar i yrkesutbildningen).
- En del yrkeshögskolor kräver att anordnarna av yrkesutbildning ska stödja studerande som avlägger ledstudier. De vanligaste formerna av stöd:
 - handledning och stöd
 - studiehandledning
- Ledstudier slutförs i genomsnitt endast av 44 procent av de studerande som inlett dem.

- Enligt yrkeshögskolornas kompetenschefer påskyndar ledstudier i allmänhet inte yrkeshögskolestudier.
- Ledningen för yrkeshögskolorna anser att ledstudier är viktiga och att högskolan får kunniga studerande genom dem.
- Ledstudier främjar också samarbetet med anordnare av yrkesutbildning.

Tabell 2. Yrkeshögskolornas kompetenschefer uppfattning om hur yrkeshögskolestudierna i genomsnitt framskrider för studerande som avlagt ledstudier jämfört med andra studerande som avlagt en yrkesinriktad examen.
Källa: Enkät för yrkeshögskolornas personal

Genomsnittlig takt för framskridandet i studierna bland studerande som avlagt ledstudier i jämförelse med andra studerande	Yrkeshögskolornas kompetenschefer	
	%	n
Långsammare	5,9	2
Lite långsammare	14,7	5
Ingen skillnad	35,3	12
Lite snabbare	38,2	13
Snabbare	5,9	2
Totalt	100,0	34

Verksamhetsmodeller för handledning vid yrkeshögskolorna

- Samtliga yrkeshögskolor som besvarade enkäten hade en studiehandledningsmodell, en handledningsplan eller motsvarande för studiehandledning.
 - Cirka hälften av yrkeshögskolorna (48%) hade vid utarbetandet av verksamhetsmodellen samarbetat med en eller flera anordnare av yrkesutbildning.
- Av yrkeshögskolorna hade 38 % inte samarbetat med anordnare av yrkesutbildning medan de utvecklade modeller för handledning av de studerande som hade avlagt en yrkesinriktad examen.
- Nästan alla yrkeshögskolor (90–100 %) ansåg att de har ändamålsenliga modeller för handledning av studerande som avlagt en yrkesinriktad examen och studerar såväl enligt ett dagsprogram som genom flerformsstudier, för identifiering av kompetens och för erkännande av kompetens.
- Däremot upplevde en mindre del (63–75 %) av yrkes högskolorna att de har ändamålsenliga metoder för att stärka studiefärdigheterna och identifiera brister i kunnandet.
- 86 % av yrkeshögskolorna utvärderar och utvecklar regelbundet sina handlednings- och stödprocesser för studerande som har avlagt en yrkesinriktad examen.

Undersökning av studiefärdigheter och kunskaper vid yrkeshögskolor

- Två tredjedelar (65%) av kompetenscheferna berättade att studiefärdigheterna hos studerande inom deras område, som avlagt en yrkesinriktad examen, i början av studierna åtminstone ganska ofta systematiskt undersöks.
- Av de personer som ansvarar för utarbetandet av den individuella studieplanen (ISP) uppgav över hälften (52–56 %) att de alltid då de utarbetar en individuell studieplan tar reda på om den studerande under yrkesstudierna eller i arbetslivet har förvärvat kunskaper som kan tänkas ha en potentiell inverkan på yrkeshögskolestudierna.
 - Inom service- och handelsbranscherna utreder 67 % och inom hälso- och välfärdsbranschen 66 % av de som utarbetar ISP-planer alltid om den studerande har kompetens från en yrkesutbildning eller från arbetslivet som vars identifiering påverkar yrkeshögskolestudierna.
 - Inom teknikbranschen sker detta bara i vart fjärde fall (25–29 %)

Tabell 3. Yrkeshögskolornas kompetenschefer syn på hur ofta man inom deras område i början av studierna systematiskt undersöker studiefärdigheterna hos de studerande som avlagt en yrkesinriktad examen

Hur ofta utreds färdigheterna för fortsatta studier	%	n
Aldrig	3,0	2
Sällan	15,0	9
Ganska sällan	16,7	10
Ganska ofta	23,3	14
Ofta	20,0	12
Alltid	21,7	13
Totalt	100,0	60

Hur nöjda är de studerande med yrkeshögskolestudierna

- De studerande som avlagt en yrkesutbildning som besvarat AVOP-responsenkäten var särskilt nöjda med de tydliga kompetensmålen och sätten att avlägga studierna samt den helhet som studierna utgjorde
- De studerande är också oftast nöjda med det stöd som de får för planeringen av sina studier och med handledningen av studierna.
- En femtedel (20 %) av de studerande upplevde att deras framsteg i studierna inte hade följts upp aktivt
- En dryg fjärdedel (28 %) av de studerande upplevde att det fanns överlappningar i studierna
 - Studerande som avlagt yrkeshögskoleexamen inom hälso- och välfärdsbranschen upplevde mer överlappning i studierna än studerande inom andra branscher
 - Studerande inom handel och administration upplevde mindre överlappning i studierna än studerande inom andra områden

Hur de studerande som avlagt en yrkesinriktad examen stöds i YH-studierna, när brister i kunskaperna har konstaterats

Stödformer enligt yrkeshögskolornas ledning

- Förberedande och stödjande kurser
- Stödverkstäder
- Differentiering av studierna och sätten att bedriva dem
- Studiehandledning
- Utarbetande av individuella studieplaner
- Hänvisning till speciallärare, studiepsykolog eller kurator
- Kamratstöd, tutorverksamhet

Stödjande av de studerandes kompetensutveckling i undervisningen och handledningen beroende på personalens möjligheter

- Repetition av grundläggande kunskaper
- Tydliga uppdrag
- Konkret handledning
- Uppdelning av inlärningsuppgifterna i mindre helheter
- Möjlighet för studerande att bedriva studierna i olika takt
- Underlättande av uppgifter
- Uppmuntran och konstruktiv respons
- Personlig handledning

Styrkor och utvecklingsområden i kompetensutvecklingen hos studerande som avlagt yrkesinriktade examina enligt yrkeshögskolornas ledning

- De oftast nämnda styrkorna i kompetensutvecklingen var handledningen av studerande samt studierna och rutinerna för att stödja kompetensutvecklingen. Dessa lyftes även fram som utvecklingsområden
- Identifieringen och erkännandet av kunnande lyftes oftare fram som utvecklingsområde

Tabell 4. Styrkor och utvecklingsområden som yrkeshögskolornas ledning lyft fram i stödandet av kompetensutvecklingen bland studerande som avlagt en yrkesutbildning

Sätt att stödja kompetensutvecklingen	Yrkeshögskolornas ledning			
	Styrkor		Utvecklingsområden	
	% av alla omnämmanden	Antal omnämmanden	% av alla omnämmanden	Antal omnämmanden
Handledning av studerande	21	13	31	10
Studier och rutiner som stöder kompetensutveckling	19	12	47	15
Stöd för lärandet och välbefinnandet	15	9	-	-
Personlig tillämpning av studierna	15	9	-	-
Stämning och vilja	8	5	-	-
Identifiering och erkännande av kunnande	6	4	28	9

Samarbete mellan anordnare av yrkesutbildning och yrkeshögskolor

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Samarbete mellan anordnare av yrkesutbildning och yrkeshögskolor som syftar till att förbättra färdigheterna för fortsatta studier för studerande inom yrkesutbildningen

- Nästan alla yrkeshögskolor (95%) samarbetade med anordnare av yrkesutbildning och bedömde att ett sådant samarbete utvecklar färdigheterna för fortsatta studier hos de studerande inom yrkesutbildningen. Största delen av kompetenscheferna (82%) och en tredjedel av undervisnings- och handledningspersonalen (34%) deltog i samarbetet.
- Yrkeshögskolornas ledning och anordnarna av yrkesutbildning såg många liknande utvecklingsobjekt i samarbetet mellan dem:
 - Utveckling av samarbetet i anslutning till förberedande studier och andra studier som utvecklar förutsättningarna för fortsatta studier
 - Intensifierat och regelbundet samarbete
 - Fler nya partnerskapsavtal och mer regionalt samarbete
 - Gemensamma projekt och utvecklingsevenemang

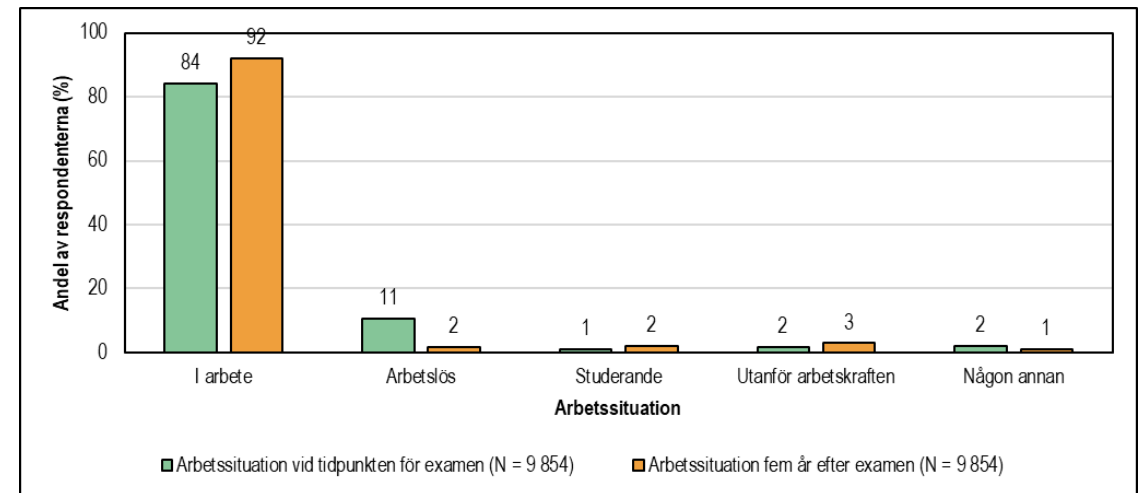
Sysselsättning av studerande som avlagt en yrkeshögskoleexamen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Sysselsättning av yrkeshögskolestuderande som avlagt en yrkesinriktad examen

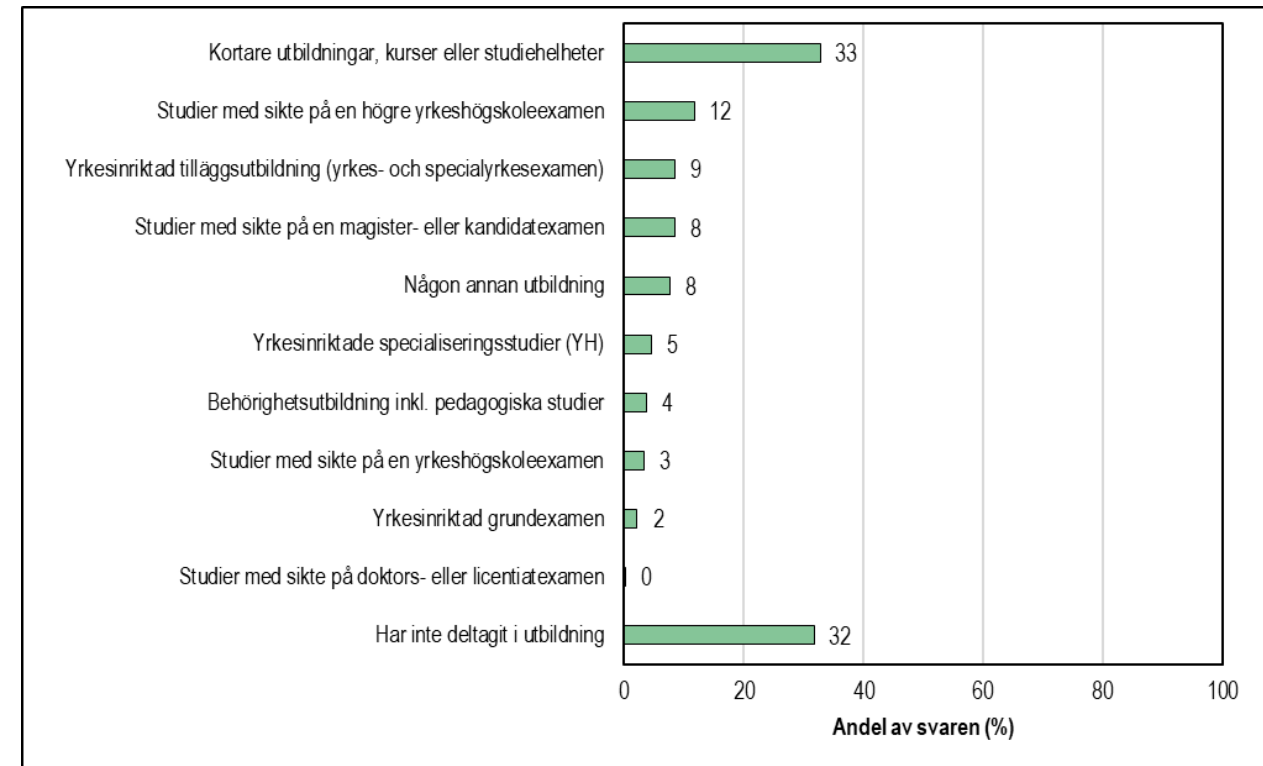
- Största delen av dem som tidigare avlagt en yrkesinriktad examen var i arbetslivet när de utexaminerades. Fem år senare hade andelen heltidssysselsatta ökat.
- Andelen sysselsatta ökade under de fem åren i alla branscher, i synnerhet de humanistiska branscherna och konstbranscherna
- Omkring en tredjedel av de som studerat inom humanistiska och konstnärliga ämnen, jord- och skogsbruk samt servicesektorn hade bytt bransch under de fem åren
- Vid tidpunkten för examen var sysselsättningsläget bäst bland dem som studerat på svenska och sämst bland dem som studerat på engelska. Under fem års tid ökade andelen sysselsatta bland dem som studerat på finska eller engelska, men inte bland dem som studerat på svenska

Figur 4. Arbetsituationen bland personer som avlagt en yrkesinriktad examen vid examen från yrkeshögskolan och fem år senare Källa: Karriäruppföljningsenkät

Kompetens i arbetslivet hos yrkeshögskolestuderande som avlagt en yrkesinriktad examen

- Respondenterna i karriäruppföljningsenkäten ansåg att de viktigaste kompetenserna i deras arbete var problemlösningsfärdigheter, förmåga till självständigt arbete och tidshantering, initiativförmåga och självstyrning, interaktions- och förhandlingsfärdigheter, förmåga att lära sig och ta till sig nya saker samt stresstålighet och förmåga att anpassa sig till nya situationer.
- 68 % av respondenterna hade deltagit i någon utbildning efter sin examen från yrkeshögskolan
- De viktigaste orsakerna till att delta i utbildningar var utveckling av yrkeskunskapen, framskridande i karriären, byte av bransch eller yrke samt behov av fortbildning som arbetet kräver

Figur 5. Deltagande i utbildningar efter examen från yrkeshögskolan (N = 9 854).
Källa: Karriäruppföljningsenkät

Slutsatser och utvecklingsrekommendationer för yrkeshögskolor och utbildningsförvaltningen

KANSALLINEN
KOULUTUKSEN
ARVIOINTIKESKUS

Yrkeskunnigheten är en styrka, de matematiska kunskaperna behöver utvecklas

Slutsatser

- Anordnarna av yrkesutbildning och yrkeshögskolorna har väldigt enhetliga uppfattningar om centrala färdigheter för fortsatta studier:
 - studiefärdigheter,
 - kommunikativa färdigheter,
 - språkkunskaper
 - kunnande i matematik och naturvetenskap
- Anordnare av yrkesutbildning och yrkeshögskolestuderande ser också branschspecifik yrkeskunskap som en färdighet för fortsatta studier.

De studerandes studiefärdigheter varierar: Hos en del är de en styrka, medan en del har svaga färdigheter

Med tanke på yrkeshögskolestudier har de studerande brister i dessa färdigheter. I yrkesutbildningen får de studerande inte alltid undervisning enligt målen i de gemensamma examensdelarna

Utöver yrkeskunskapen är arbetserfarenhet och arbetslivsfärdigheter styrkor i de studerandes kunnande.

Yrkeskunnigheten är en styrka, de matematiska kunskaperna behöver utvecklas

Utvecklingsrekommendationer

- Yrkeshögskolorna bör på ett mer omfattande sätt än nu identifiera den branschspecifika yrkeskunnighet som yrkesinriktade examina ger som en faktor som bygger upp färdigheterna för fortsatta studier och använda den yrkeskunnighet som de studerande redan har när de planerar de studerandes individuella studievägar.
- Yrkeshögskolorna bör också föra en dialog med anordnarna av yrkesutbildning om hurdan kunnande yrkesinriktade examina ger och hurdana färdigheter som behövs i yrkeshögskolestudier.

Studierande i yrkesutbildning som är intresserade av fortsatta studier hänvisas ofta till ledstudier eller andra tilläggstudier

Slutsatser

- Studerande som är intresserade av fortsatta studier hänvisas ofta till ledstudier eller andra särskilda studier som utvecklar färdigheterna för fortsatta studier.
- Enligt svar från yrkeshögskolornas kompetenschefer slutför i genomsnitt under hälften av de studerande ledstudier.

Utvecklingsrekommendationer

- Anordnarna av yrkesutbildning och yrkeshögskolorna bör utreda varför det är så vanligt att studerande avbryter ledstudier och hur ledstudierna och deras innehåll kan utvecklas så att en större andel av de studerande slutför dem.

Identifieringen och användningen av kunnande behöver utvecklas

Slutsatser

- Alla yrkeshögskolor har en verksamhetsmodell för studiehandledning eller motsvarande.
 - Å andra sidan har en betydande andel av yrkeshögskolorna inte samarbetat med anordnare av yrkesutbildning i utarbetandet av modeller för handledning.
- Alla yrkeshögskolor har inte ändamålsenliga verksamhetsmodeller för att stärka de studerandes studiefärdigheter och identifiera brister i kunnandet.
- Identifieringen av de studerandes kunnande vid yrkeshögskolorna borde också utvecklas.
 - I utarbetandet av individuella studieplaner (ISP) utreddes inte alltid om de studerande förvärvat kompetens under yrkesutbildning eller i arbetslivet vars identifiering skulle påverka yrkeshögskolestudierna.

Identifieringen och användningen av kunnande behöver utvecklas

Utvecklingsrekommendationer

- Utvärderingsgruppen uppmuntrar yrkeshögskolorna och anordnarna av yrkesutbildning att samarbeta för att vidareutveckla verksamhetsmodellerna för handledning.
- Yrkeshögskolorna bör utveckla och systematisera sina förfaranden för utarbetandet av individuella studieplaner (ISP) så att den studerandes kompetens som förvärvats i yrkesutbildning, i arbetslivet eller på annat sätt alltid utreds.
 - Utvärderingsgruppen uppmuntrar yrkeshögskolorna att ytterligare stärka sitt kompetensbaserade tänkande.
- Yrkeshögskolorna bör utarbeta ändamålsenliga verksamhetsmodeller för att identifiera ramarna för de studerandes kunnande och stärka de nödvändiga kompetenserna.
 - Yrkeshögskolorna uppmuntras att samarbeta med anordnare av yrkesutbildning när de utarbetar verksamhetsmodellerna.

Föreställningarna överensstämmer inte med verkligheten när det gäller möjligheterna för personer som avlagt en yrkesinriktad examen att lyckas med yrkeshögskolestudier.

Slutsatser

- Bland yrkesstuderande råder en osäkerhet gällande möjligheterna att lyckas med yrkeshögskolestudier
 - En del studerande tror inte på sina möjligheter som YH-studerande.
 - De upplever att deras språkliga och matematiska kunskaper inte är på den nivå som krävs för att de ska klara sig i yrkeshögskolestudier.
- Bland yrkeshögskolornas personal och ledning upplever en del att studerande som avlagt yrkesinriktade examina har bristfälliga färdigheter för fortsatta studier.
- Å andra sidan
 - Yrkeshögskolorna stöder sina studerande på många sätt för att de ska komma framåt i sina studier.
 - I genomsnitt klarar sig yrkeshögskolestuderande som avlagt en yrkesutbildning bra i sina studier och är nöjda med dem.
 - Studerande som har avlagt en yrkesinriktad examen byter studieområde under studierna mera sällan än studerande som har avlagt gymnasiestudier.

Föreställningarna överensstämmer inte med verkligheten när det gäller möjligheterna för personer som avlagt en yrkesinriktad examen att lyckas med yrkeshögskolestudier.

Rekommendationer

- Yrkeshögskolorna behöver faktabaserad information om hur studerande som har avlagt en yrkesinriktad examen klarar sig i yrkeshögskolestudier.
- Studerande bör få information om studerande i yrkeshögskolestudier som har avlagt yrkesinriktade examina samt om det stöd som yrkeshögskolorna erbjuder som en del av studiehandledningen och PUK-samtalen i yrkesutbildningen.
- För att andelen högskoleutbildade unga ska öka krävs att fler som avlagt en yrkesinriktad examen upplever att yrkeshögskolestudier är ett möjligt alternativ för dem.
 - Utvärderingsgruppen uppmuntrar undervisnings- och kulturministeriet, Utbildningsstyrelsen, anordnarna av yrkesutbildning och yrkeshögskolorna att tillsammans arbeta för att uppnå detta mål.

Anordnarna av yrkesutbildning och yrkeshögskolorna samarbetar på ett mångsidigt sätt

Slutsatser

- Samarbetet mellan anordnarna av yrkesutbildning och yrkeshögskolorna är mångsidigt, t.ex.
 - Studier som förbereder för högskolestudier, såsom ledstudier och prova på-kurser
 - Undervisningssamarbete
 - Gemensamma lärmiljöer
- En risk med ett mångsidigt samarbete är att samarbetet blir splittrat, så att det inte uppfyller de uppställda målen på bästa möjliga sätt.
 - En del organisationer utvärderar och utvecklar inte heller sitt samarbete regelbundet
- Identifierade utvecklingsområden i båda organisationerna skapar en bra grund för vidareutveckling av samarbetet
 - Utveckling av samarbetet i anslutning till förberedande studier och andra studier som utvecklar förutsättningarna för fortsatta studier
 - Intensifierat och regelbundet samarbete
 - Fler nya partnerskapsavtal och mer regionalt samarbete
 - Gemensamma projekt och utvecklingsevenemang

Anordnarna av yrkesutbildning och yrkeshögskolorna samarbetar på ett mångsidigt sätt

Utvecklingsrekommendationer

- Yrkeshögskolorna och anordnarna av yrkesutbildning bör utveckla samarbetsformer som främjar övergången till fortsatta studier för studerande som avlagt en yrkesinriktad examen.
- Yrkeshögskolorna och yrkesutbildningsanordnarna bör utveckla sitt samarbete ytterligare utifrån utvecklingsområden som identifierats gemensamt.
 - De yrkeshögskolor och anordnare av yrkesutbildning som har många samarbetsformer som strävar till att utveckla de studerandes färdigheter för fortsatta studier bör gärna se till att de utgör en ändamålsenlig helhet som stöder de studerandes övergång till fortsatta studier.
 - Studerande både vid yrkeshögskolor och inom yrkesutbildning som avlagt yrkesinriktade examina bör delta i utvecklingen av samarbetet.
- Yrkeshögskolorna ska se till att de som en del av kvalitetshanteringen för sin verksamhet regelbundet utvärderar och utvecklar de samarbetsformer som strävar till att utveckla färdigheterna för fortsatta studier.

God praxis

- Som en del av utvärderingen samlade yrkeshögskolornas ledning och personal samt anordnare av yrkesutbildning in sådan god praxis som enligt dem stöder den fortsatta studievägen till högskolestudier för studerande som avlagt en yrkesinriktad examen, förbättrar studiefärdigheterna och påskyndar studierna.
- Bekanta dig med god praxis på vår webbplats:
 - [Yrkesutbildningsanordnarnas goda praxis för utveckling av färdigheter för fortsatta studier \(pdf, 215.68 KB\)](#)
 - [Yrkeshögskolornas lednings goda praxis för utveckling av färdigheter för fortsatta studier \(pdf, 201.55 KB\)](#)
 - [Yrkeshögskolornas personals goda praxis för utveckling av färdigheter för fortsatta studier \(pdf, 307.54 KB\)](#)

Närmare upplysningar om utvärderingen

- [Utvärderingens slutrapport](#)
- [Sammanfattning av resultaten gällande yrkesutbildning](#)
- [Utvärderingens webbplats](#)

Närmare upplysningar av

- Veera Hakamäki-Stylman, etunimi.sukunimi@karvi.fi, tfn 029 533 5555
- Raisa Hievanen, etunimi.sukunimi@karvi.fi, tfn 029 533 5542